

NACRX001UDW7
prvotní identifikátor

Dne: 08.06.2015 Naše značka: NA- 1732-4/06-2015 Vyřizuje/tel.: Paulus / 974 847 395

Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Bratislava, Banská Štiavnice (Slovensko)

ÚČEL CESTY: Seznámení se s mapovými fondy uloženými ve Slovenském národním archivu a ve Státním ústředním báňském archivu za účelem výměny informací o jejich zpracování

ÚČASTNÍCI CESTY: Mgr. Filip Paulus (6. odd.)

ZPRÁVU PODÁVÁ: Mgr. Filip Paulus (6. odd.)

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Slovenský národný archív, Štátny ústredný banský archív

TRVÁNÍ CESTY: 17. 5. - 22. 5. 2015

DATUM VYHOTOVENÍ: 11. 6. 2015

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu

podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Doprava: vlak, autobus

Cesta tam: Odjezd: 17. 5. Praha 13.42
                  Příjezd: 17. 5. Bratislava 17.50
                  Odjezd: 19. 5. Bratislava 13.00
                  Příjezd: 19. 5. Banská Štiavnice 17.30
Cesta zpět: Odjezd: 22. 5. Banská Štiavnice 13.00
                  Příjezd: 22. 5. Praha 23.30

Ubytování: inspekční pokoje

ČÁST ODBORNÁ:

Cílem služební cesty do slovenských archivů bylo zjištění základních informací o stavu delimitovaných archiválií v letech 1965-1967. Na základě tehdejší dohody Slovenské archivní správy a Archivní správy MV v Praze bylo rozhodnuto předat dva soubory map a plánů do tehdejšího Štátného slovenského ústředního archívu v Bratislavě (dále ŠSÚA, dnes SNA). Důvodem bylo jejich malé využívání v Praze a zájem o ně badateli na Slovensku. Po vzájemné několikaměsíční korespondenci mezi archivy a zjištění skutečného počtu a soupisu všech map, bylo dne 16. února 1966 odevzdáno zástupcům ŠSÚA v Bratislavě celkem 347 montánních map z fondu Sbíрка montánních map a plánů. O rok později 5. července byl předán druhý soubor 698 montánních plánů. Na základě dohody odevzdal ŠSÚA do SÚA důlní mapy uložené mezi mapami fondu Hlavného komornogrófského úradu v Banskej Štiavnici (celkem 11 map). V roce 1966 navštívila ŠSÚA – oddělení hospodárstva v Banskej Štiavnici tehdejší správkyň horních fondů dr. Kubátová za účelem odevzdání jedné mapy a zjištění způsobu a metod zpracování montánních fondů.

Ve SNA v Bratislavě bylo úkolem zjistit, zda se některé mapy z odevzdaných souborů nenachází ve fondech ústředního archívu. Po přijetí vedoucí oddělení starších fondů dr. Erikou Javošovou byl autor seznámen se správkyňí mapových fondů Mgr. Jankou Hričovskou. Výsledek prohlídky všech fondů byl negativní. Všechny uvedené mapy a plány se v žádném případě nedostaly mezi archiválie SNA. Existující dva mapové fondy vznikly v pozdější době shromážděním map z vlastních přejímek a nálezů. Druhý soubor je navíc spojený s rodem Pálffy (Sbíрка Pálffyovských map a plánů) a jako takový obsahuje pouze materiály spojené s touto rodinou a územím jím ovládaným. V důsledku vzniklého časového prostoru autor požádal o informaci ohledně ukládání kartografického materiálu a možnostmi restaurování. Ukládací systém je totožný jako v NA. Vesměs se jedná o mapové skříně a desky. Nicméně slovenští kolegové projevíli zájem o nové ukládací obaly používané v NA. Také v oblasti restaurování se situace na Slovensku jeví trochu tíživější, a pokud se jednalo o restaurování kartografického materiálu, bylo vše spojené s již uvolněnou restaurátorkou. Přesto akce 10. odd. NA „Průzkum mapové sbírky“ se pro ně jeví jako velice poučná a příkladná. Na závěr návštěvy byl zájem autora směřován ještě ke dvěma bodům, a sice k fondům Svazarm a Stavoprojekt. Oba fondy obsahují materiály související se Slovenskem. Byl proto zájem získat informace, v jakém stavu a podobě jsou dochovány materiály v SNA. Pokud jde o fond Svazarmu, obsahuje celkem 171 kartonů z let 1956-1990. Do SNA jej předala nástupnická organizace Zváz technických a športových činností. Součástí předání byl i soupis materiálů členěný podle struktury organizace. Podobné členění se může použít i na dosud nezpracovaný materiál ÚV Svazarmu a ČÚV Svazarmu v NA. Fond Stavoprojekt se bohužel v SNA nenachází a pokud bude něco třeba k němu hledat, tak jedině ve fondech NA.

Následoval přesun ze SNA v Bratislavě do ŠÚBA v Banskej Štiavnici. Autor zde již byl v minulosti v rámci sympózia konaného k báňskému dolování. Po přivítání novou ředitelkou dr. Lucií Krchnákovou následovalo stručné seznámení se situací v archivu, pořádáním archivních fondů a správní agendou archivu. Při vysvětlování účelu cesty do archivu B. Štiavnici, konstatovala ředitelka problém s identifikací uvedených map s ohledem na jejich nové zpracování. Následně se ovšem situace vyjasnila po zhlédnutí inventáře Hlavného komornogrofského úradu v Banskej Štiavnici, IV. Zbierka map a plánů od Zoltána Baláže a Jozefa Gindla. Uvedení autoři sice zcela přeskupili všechny předané mapy podle svého pořadacího schématu, nicméně u některých map uvedli původní inv. č., případně signatury. Tento fakt značně zjednodušil identifikaci, i když značný počet map bylo nutné určit znovu. K tomu si autor přivezl kartoteční lístky, kde byly mapy podrobně popsány (na rozdíl od samotného inventáře). Během uvedených tří dnů se podařilo najít téměř všechny předané mapy a část plánů. Z celkem 1045 map a plánů se dohledalo celkem 935 ks. 11 map se nedohledalo přesto, že byla známa jejich signatura či inv. č. Zbytek tvoří většinou plány, které při předání neměly žádný popis ani inv.č., a tak je nemožné je jakkoli identifikovat. Význam uvedené služební cesty spočívá v přesném určení současného uložení delimitovaných map, i s ohledem na fakt, že NA má pořad ve svých sbírkách negativy map a plánů, a je tak možné propojit uvedené fondy vzájemnými odkazy pro případné badatele. Dalším důvodem je vyřazení všech slovenských map při novém inventarizování Sbírek montánních map a plánů (SMMP).

Při detailní kontrole celého inventáře (937 inv. jednotek) došlo k velice závažnému zjištění, kterého si zřejmě nevšimla ani dr. Kubátová. I když byly soupisy map a plánů několikrát kontrolovány a opraveny došlo k celkem zásadní chybě. Při přejímce byly odevzdány tři české mapy z oblasti Jáchymova. Je s podivem, že nikdo nezaregistroval evidentní signatury Jáchymovského horního úradu, které mapy nesou na zadní straně. Jedná se o mapu č. 71 – Jáchymov, štola sv. Jiří, 2. pol. 18. stol., kol. rkp., Anton Pöschel, kop. Kajetan Putz; č. 241 Jáchymov – Huberovské důlní dílo, 1799, kol. rkp., Kajetan Putz; č. 242 – Hrob, štola sv. Jana, 1777, kol. rkp., Josef Ehemant, kop. Sebastian Pistl. Vzhledem k současné reinventarizaci SMMP autor přesně poznal, že se jedná o mapy chybějící ve fondu. Ostatně autoři inventáře uvedenou první mapu spojili zcela chybně s oblastí Banskobelá a druhé dvě mapy uvedli jako neznámé oblasti. Neméně důležité je, že se souborem bylo odevzdáno dalších 7 map maďarských, jedna rakouská a jedna slovinská. V tomto ohledu se jeví tato část delimitace jako značně problematická. Podle tehdejší dohody měly být odevzdány na Slovensko pouze mapy související se Slovenskem a jeho báňským hospodářstvím. Při konfrontaci s uvedenou realitou se ovšem jeví možnost získat zpět uvedené mapy, především ty české. Jednou z možností je vzájemná dohoda a případná výměna. Ve sbírce SMMP se totiž v současné době pořád nachází 5 slovenských map, které by bylo možné předat na Slovensko. Je pravda, že situace je v zcela odlišná od situace v 60. letech 20. století, kdy se jednalo o jeden společný stát. Na druhé straně ponechání map na Slovensku by nemělo žádné opodstatnění (všechny spisy a dokumenty jsou uloženy v českých archivech). Vše bude záležet na ochotě obou stran se domluvit.